

Ürencinin adı, soyadı _____

klas _____

GAGAUZ LİLİ HEM LİTERATURA
XXX-cu Respublika olimpiadası
IX klas
Aprilin 12-14, 2019

I. Verili teksti dikath okuyın.

Ana tarafı! Kim annadabilir hem annayabilir, nasıl fasıl duygu bu – sevgi ana tarafına? Duuma erleri, ana toprak, ana-boba evi yaşêr herbir ürektä. Senin için, Ana taraf, peetçilär yazêrlar en talantlı peetlerini, türkücülär çalêrlar en gözäl türkülerini. Ama sän da, Ana taraf, seversin kendi evlatlarını. Uzaa da gitselär onnar, çaarêrsın evä hem bekleersin, bekleersin dayanıklı. Bu evelki, bitkisiz gökün altında Allaa salt insana vermiş en büük, en yorumsuz duyguyu – Ana tarafına, Vatanına sevgiyi. Kimin içindä yaşêr butakım Allaa duygusu, o halizdän taa kaavi, taa zengin kişi olêr. Onu ensemöz zorlar, yıkmaz kahırlar...

Ama yazık ona, kim kaybetmiş eki unutmüş ana tarafını, bekim dä, atılmış ondan, isteyerek bulmaa taa gözäl ecel, taa zengin yaşamak! O gerçektän zavalı bu dünnedä, zerä o dattı en acı duygulardan. O yadırgadı paalı ana yurtluundan. Benim saygılı hem sevgili okuycum, eer razgeldiysän yabancılıkta, eer okuyarsan bu yazıları, oyalanma darsıklık çekmää, sän bil – Ana tarafı bekleer seni, özledi seni, o sendän atılmadı, o seni türlü sever: zengin dä olsan, fukaara da olsan, sevinçli dä olsan, kahırlı da olsan. Dönär mi ana arkasını kendi uşaana?

Ana tarafı, sän herkezin kanındaysın!

(Mariya Köse “Yolcu yazıları”)

Yadırgamaa – sınmaa, suulmaa (отвыкать)

- Fragmentin 1-ci abzağını okuduktan sora nesoy duygular sizin üreklerinizi kapladı? (4 cümlä)

6 bal

- Kimi avtor sayêr zavalı hem kimä deer yazık bu dünnedä? (3cümlä)

5 bal

- “Dönür mi ana arkasını kendi uşaaana?” Bu lafları okuduktan sora ne düşündünüz? Ne istemiş avtor bu cümläylän sölemää? (5 cümlä)

7 bal

- Kayılsınız mı avtorlan, ki ana tarafi insanı hertürlü sever: zengin dä olsun, fukaara da olsun? (4 cümlä)

6 bal

- üç artistik kolaylımı bulun da çıkarın, ne olduunu belli edin.

3 bal

II. Aşaadaki soruşlara cuvap verin.

- Verili fragmenttän iki izafet konstruktıyasında lafbirleşmesi çıkarın, angı esaptan izafet belli edin.

2 bal

- Bir izafet konstruktıyasınnan dallı katlı cümlä düzün.

1 bal

1. Verili fragmenttän çıkarın:

- a) a) iki adlık başka-başka hallarda, angısınnarda var vokal dönmesi, onnarın morfologiya nışannarını yazın.

2 bal

b) teksttän alınma lafların çalımını (zamanını), üzünü, sayısını yazın.

vermiş _____

olsan _____

dönär _____

3 bal

2. Aşaada verili laflara bulun:

a) sinonim

b)antonim

bitkisiz- _____

evelki- _____

dayanıklı - _____

talantlı - _____

uşak - _____

ana taraf - _____

ecel - _____

kahır - _____

özlemää _____

kaavi - _____

5 bal

3. Verili lafa *kaavi* fonetika analizini yapın:

5 bal

4. Verili cümleyä sintaksis analizini yapın.

O gerçektän zavalı bu dünnedä, zerä o dattı en acı duygulardan.

7 bal

III. Okuyun şiiri da aşağıdaki soruşlara cevap verin.

*Ana Bucaam, o kolların yalpak
Beni salladı, taşıdı kucak.
Aazında yorgun çüinedin ekmek,
Dişsizi beni besledin mek-mek.
Sesimi düzdün, bıkmazlık ettin,
Dilsizi beni lafçı üürettin.
Uykunu kuudun, bükmedin ayak
Baarganı beni uyuttun susak.
Türkü başçanı cömert çözdürdün,
Sallangacımda nazlı peet ördün.*

*Yakı kömreendän tatlı süt düzdün.
Doymazı beni doyurdun üstün.
Bucaam, anam, hiç yok şaşmaklar,
Sän ki kaldırdın dev gibi oollar!*

(D. Tanasoglu “**Büüttün beni**”)

1) Neylän şair yaratırêr Bucaa? (geniş bir cümlä kurun)

1 bal

2) Bu iki yaratmayı ne birleştirer? Fikrinizi açıklayın. (4 cümlä)

5 bal

IV. “Ana tarafı, sän herkezin kanındaysın!”

Siz nesoy cuvap vereceydiniz avtorun bu şaşma cümlesinä? (1 sayfaya kadar) kendi fikrinizi açıklayın. Fikrinizi açıklamaa deyni, aşadaki planı kullanın:

Toplam: 40 bal

- Temayı (konuyu) açıklayın. Cuvabın içindekilii hem temanın (konunun) baalantısı olsun.

12 bal

- Fikrinizi argumentläyin, dil zebilliini hem dilin komunikativ kalitesini koruyun (logikayca, annamaklı, demekli, fikirli).

10 bal

- Dolu hem dooru literatura dilinin normalarını kullanın. Temayı (konuyu) açıklayarkan, läözümni materialı kullanın.

10 bal

- Derindän kendi bakışınızı, pozitiyanızı, kişiliinizi gösterin.

8 bal

